

Mevrouw mr. drs. J.W.E. Spies,
minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer

uw kenmerk

bijlage(n)

2012-0000140485

betreft

ons kenmerk

datum

Commentaar op
evaluatierapport SiSa

ECGF/U201200654

15 mei 2012

Geachte mevrouw Spies,

Wij hebben uw verzoek om commentaar op het evaluatierapport SiSa in goede orde ontvangen. Destijds zijn wij nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling en invoering van de verantwoording van de besteding van alle specifieke uitkeringen met één document van de gemeentelijke jaarrekening (Si) en de accountantscontrole van alle specifieke uitkeringen tezamen met de controle van de gemeenterekening in een gang (Sa). Het was een aloude wens van gemeenten. Wij constateren dat de invoering van SiSa de transparantie van specifieke geldstromen aan gemeenten aanzienlijk heeft vergroot. Zo is het Coelo er voor het eerst in geslaagd de inkomsten per gemeente uit specifieke uitkeringen al gedurende het boekingsjaar in beeld te brengen. Wij constateren ook dat de kosten van de accountantscontrole van gemeenten zijn gedaald. Alleen zijn de voordelen hiervan eenzijdig bij het rijk beland door een uitname van structureel geld uit het gemeentefonds. En dat terwijl gemeenten in het verleden nooit een vergoeding voor de accountantscontrole van specifiek uitkeringen in het gemeentefonds hebben ontvangen.

Instemming voorgestelde maatregelen

Wij stemmen in met de voorgestelde maatregelen in het evaluatierapport en het nader onderzoek naar het kunnen laten vervallen van artikel 3a uit het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado). Wij merken op dat het vervallen van artikel 3a Bado niet alleen leidt tot lagere accountantskosten. Ook worden de administratieve lasten voor gemeenten lager doordat gemeenten niet een apart controledossier per specifieke uitkering meer voor de accountantscontrole hoeven op te bouwen. Voor de accountantscontrole van specifieke uitkeringen kan dan worden uitgegaan van de controledossiers van (administratieve) bedrijfsprocessen van de gemeente zelf. Bij grote specifieke uitkeringen als bijstandverstrekking is het bedrijfsproces op de specifieke regeling zelf geënt. Maar dat is bij kleinere specifieke uitkeringen vaak niet het geval.

Wij vragen u bij de uitwerking en invoering van de maatregelen wel oog te houden voor praktische oplossingen die op de gemeentelijke werkvloer niet tot nieuwe knelpunten lijden. Zo vinden wij de invoering van twee vaste data voor heraanleveringen aanbevelenswaardig. Maar dan moeten deze data wel voldoende uit elkaar liggen en beide ruim na 15 juli.

De datum voor de tweede heraanlevering moet dus niet al net na de vakantieperiode in de eerste helft van september vallen. Graag worden wij dan ook samen met gemeenten bij de verdere uitwerking betrokken.

Verbinding met rechtmatigheidsverklaring nieuwe stijl

Tijdens de presentatie van het evaluatierapport is een aanvullend vruchtbaar voorstel komen bovendrijven die het gebruik van de SiSa-bijlage onder gemeentebesturen zelf bevordert en daarmee de kwaliteit van de SiSa-bijlage verbetert. Wij willen dat voorstel hier onder uw aandacht brengen, zodat het kan worden meegenomen. Met de bestuursafspraken uit het bestuursakkoord voor deze kabinetsperiode is met gemeenten overeengekomen om onderzoek te doen naar de invoering van een rechtmatigheidsverklaring door het college over de financiële beheershandelingen. De accountant zal in dat model een verklaring over het getrouw beeld van deze rechtmatigheidsverklaring afgeven. Het model is nu al praktijk bij het rijk zelf en een pilot onder gemeenten heeft goede resultaten opgeleverd. Wij vragen u bij de ontwikkeling van dit model met ons te onderzoeken of de huidige SiSa-bijlage niet op kan gaan in deze rechtmatigheidsverklaring.

In de rechtmatigheidsverklaring in de gemeenterekening over de bestedingen van de gemeente kan dan voor bijdragen uit specifieke uitkeringen een verbijzonderde rechtmatigheidsverklaring van het college worden opgenomen. De accountant controleert de getrouwheid er van en neemt in een aparte tabel de bevindingen over de getrouwheid van deze rechtmatigheidsverklaring specifieke uitkeringen op. Op deze wijze kan de SiSa-bijlage promoveren van bijlage naar een integraal onderdeel van de gemeentelijke jaarrekening. Het zal naar onze mening de bestuurlijke aandacht in gemeenten voor de verantwoording specifieke uitkeringen vergroten.

Ontoereikende kwaliteit werkzaamheden accountants

U hebt ons gevraagd apart in te gaan op de betekenis van de voorstellen uit de evaluatie SiSa voor de in de ogen van het rijk teleurstellende resultaten uit de single review. Wij merken los daarvan op dat de kwaliteit van de accountantscontrole los staat van het SiSa-systeem. In het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* zijn duidelijk de minimale normen voor de accountantscontrole door het rijk neergelegd. Deze zijn nader verduidelijkt in de nota verwachtingen accountantscontrole. De gemeente kan vervolgens als gecontroleerde moeilijk in de rol van controleur stappen om na te gaan of de accountant de gemeenterekening wel goed controleert. Het accountantsberoep is in onze ogen een publieke functie waarop gemeenten blindelings moeten kunnen vertrouwen. Natuurlijk moet het rijk ook kunnen vertrouwen op de kwaliteit van de accountantscontrole, maar het is juist het rijk zelf die deze kwaliteit als wetgever vorm geeft door middel van regels over de institutionele inbedding van het accountantsberoep en die de naleving van deze regels bewaakt.

In die zin is een discussie over de geleverde kwaliteit van de accountantscontrole bij SiSa niet anders dan een discussie over de geleverde kwaliteit bij een afzonderlijke accountantscontrole per specifieke uitkering of bij de accountantscontrole van de jaarrekening. Deze discussie hoort het rijk met accountants en hun beroepsorganisatie te voeren. Uw brief mede namens het Interdepartementaal Overlegorgaan Departementale Auditdiensten (IODAD) aan alle gemeenten over dit onderwerp heeft ons dan ook bevreemd evenals de eerste ambtelijke reactie van het IODAD en de Algemene Rekenkamer op de uitkomsten van de single review ons heeft verbaasd door een rechtstreeks verband met het SiSa-systeem te leggen.

Wij denken om op uw vraag terug te komen, dat bij standaardisatie van de nu nog uiteenlopende voorwaarden van verschillende specifieke regelingen en ook het toegankelijker maken van de SiSa-bijlage er minder kans is op fouten van accountants bij de accountantscontrole.

Wat betreft de single reviewactiviteiten door de ministeries merken wij aanvullend op, dat het rijk bij het institutioneel arrangement voor de controle van de gemeenterekening inclusief specifieke

uitkeringen heeft gekozen voor een onafhankelijk accountant. Daarmee is de controle op het werk van die accountant tegenwoordig neergelegd bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). De (single) reviewactiviteiten door de ministeries vallen inhoudelijk samen met deze controle door de AFM. Hier is nog een doelmatigheidswinst en doeltreffendheidswinst te behalen door de aloude reviewactiviteiten door de auditdiensten van de ministeries die resteren uit een vorig institutioneel arrangement, af te schaffen.

Tijdige beschikbaarheid definitieve SiSa-bijlage

Wij vragen aandacht voor het tijdstip waarop het rijk de definitieve SiSa-bijlage beschikbaar stelt. De definitieve SiSa- bijlage komt in de regel pas in het voorjaar na het rekeningjaar beschikbaar. Dat is rijkelijk laat. Gemeenten krijgen daarmee op de keeper beschouwd achteraf te horen wat ze aan administratieve gegevens in het jaar er voor hadden moeten bijhouden. In onze ogen moet de definitieve bijlage al in het rekeningjaar zelf dus uiterlijk half november voor gemeenten beschikbaar zijn. Wijzigingen in de format en de gevraagde indicatoren na die tijd leiden tot verwarring en problemen bij het invullen.

Stroomlijning specifiek sanctiebeleid

Wij maken graag nadere afspraken met u over de standaardisatie van het nu nog specifieke sanctiebeleid dat de ministeries voor elk van hun specifieke regelingen er op na houden. In het bijzonder willen wij daarbij de aandacht vestigen op het sanctiebeleid van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Voor verschillende regelingen hanteert dit ministerie in onze ogen een buitensporig sanctiebeleid. Zo is bijvoorbeeld in meerdere gevallen bij een geconstateerde onzekerheid vanwege het niet aanwezig zijn van de jaarrekening van de onderaannemer op het moment van de accountantscontrole, een bedrag met zes nullen van de gemeente teruggevorderd. Wij vinden dat ingeval van een dergelijke administratieve onvolkomenheid ongehoord. En met ons vinden gemeenten dat ook waardoor rijk en gemeenten elkaar al een aantal jaar regelmatig voor de rechtbank ontmoeten. Het schaadt de bestuurlijke verhoudingen tussen rijk en gemeenten en het aanzien van de overheid als geheel.

Opruimen getrapte financiële verhoudingen

SiSa is samen met de sanering specifieke uitkeringen geïnitieerd. Die sanering is op een haar na afgerond. Een van onze wensen bij de sanering was het opruimen van getrapte financiële verhoudingen. Specifieke gelden die via de provincie naar gemeenten worden gesluisd kunnen in onze ogen ook rechtstreeks aan gemeenten worden verstrekt. In de meeste gevallen zelfs via het gemeentefonds. Het ruimt het circus van een dubbele verantwoording over hetzelfde geld op en vereenvoudigt de SiSa-bijlage zichtbaar. Er is geen aparte sectie in de SiSa-bijlage meer nodig voor doorgesluisde specifieke uitkeringen. Het is in onze ogen het sluitstuk van de sanering specifieke uitkeringen.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr. R.J.J.M. Pans
voorzitter directieraad